

Prijedlog

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/11 i 119/14), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

Prihvća se Izvješće o provedbi Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine, za 2015. godinu, u tekstu koji je dostavilo Ministarstvo socijalne politike i mladih aktom, klase: 022-03/16-02/70, urbroja: 519-03-2-1/3-16-13, od 13. srpnja 2016. godine.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Tihomir Orešković

OBRAZLOŽENJE

Vlada Republike Hrvatske je 30. siječnja 2014. godine donijela Strategiju socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine.

Sukladno završnim odredbama Strategije Ministarstvo socijalne politike i mladih je u obvezi izraditi godišnje izvješće o provedbi mjera definiranih Strategijom svake godine za prethodnu godinu i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske.

Potrebno je napomenuti da je povod za donošenje Strategije bio osigurati višu razinu kvalitete socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj i omogućiti pružateljima usluga pristup sredstvima iz fondova EU za financiranje usluga za starije osobe u zajednici, koje nisu obuhvaćene Zakonom o socijalnoj skrbi, a starijim osobama povećavaju kvalitetu života i omogućavaju da što duže ostanu živjeti u vlastitom domu. Upravo iz toga razloga izrađena je strategija socijalne skrbi za starije osobe, a ne strategija skrbi o starijim osobama.

Strategija obuhvaća tri područja i to: 1. zakonodavni okvir, 2. informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti i 3. širenje mreže socijalnih usluga.

U aktivnostima čiji se napredak prati preko brojčanih pokazatelja, u odnosu na ranije izvještajno razdoblje, došlo je do pozitivnih pomaka, kao što je povećanje kapaciteta za smještaj starijih osoba i smanjenje broja osoba koje čekaju na smještaj temeljem rješenja centra za socijalnu skrb.

Tijekom 2015. godine provedene su sve mjere i aktivnosti za koje je rok provedbe bila 2015. godina.

Slijedom navedenog, predlaže se prihvaćanje Izvješća o provedbi Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine, za 2015. godinu.

PRIJEDLOG

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**MINISTARSTVO SOCIJALNE
POLITIKE I MLADIH**

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI „STRATEGIJE SOCIJALNE SKRBI ZA STARIJE OSOBE
U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2016. GODINE“
ZA 2015. GODINU**

ZAGREB, lipanj 2016.

SADRŽAJ:

Uvod.....	3
Starije osobe u sustavu socijalne skrbi.....	4
Provedba mjera.....	7
I. Zakonodavni okvir.....	7
II. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti.....	7
Cilj 2 - Osiguravanje pravodobne i relevantne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi.....	7
III. Širenje mreže socijalnih usluga.....	10
Cilj 3- Razvijanje socijalnih usluga koje pridonose poboljšavanju kvalitete života starijih osoba.....	10
Zaključak.....	16

UVOD

Ministarstvo socijalne politike i mladih (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) izradilo je Nacrt prijedloga Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine, a isti je usvojen 30. siječnja 2014. godine na sjednici Vlade Republike Hrvatske.

Sukladno završnim odredbama Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014.-2016. godine (u daljnjem tekstu Strategija) Ministarstvo je u obavezi izraditi godišnje izvješće o provedbi mjera definiranih Strategijom i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske.

Važno je napomenuti da je glavni povod za izradu Strategije bio osigurati višu razinu kvalitete socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj što je među ostalim omogućilo da pružatelji usluga mogu koristiti sredstva iz fondova EU za financiranje usluga za starije osobe u zajednici, koje nisu obuhvaćene Zakonom o socijalnoj skrbi, a starijim osobama povećavaju kvalitetu života i omogućavaju da što duže ostaju živjeti u vlastitom domu. Upravo iz toga razloga izrađena je strategija socijalne skrbi za starije osobe, a ne strategija skrbi o starijim osobama.

Strategija je obuhvatila područja koja su se pokazala problematičnim tijekom analize stanja socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj, pa je tako Strategijom obuhvaćeno područje zakonodavstva, područje informiranja, komunikacija i podizanje razine svijesti te područje širenja mreže socijalnih usluga.

U prvoj godini provedbe Strategije u području zakonodavstva provedene su i završene sve predviđene mjere.

U području informiranja, komunikacija i podizanja razine svijesti svi stručni radnici u sustavu socijalne skrbi su Strategijom pozvani da se uključuju u davanje informacija starijim osobama o njihovim pravima u sustavu socijalne skrbi te da ih upućuju na javne službe čija je zadaća zaštita prava starijih osoba.

U području širenja mreže socijalnih usluga išlo se u dva smjera: implementacija novih usluga i povećanje broja pružatelja socijalnih usluga. Nove usluge kao što su: dnevne aktivnosti, usluge prijevoza i usluge halo pomoći za starije osobe koje se osiguravaju preko programa i projekata pridonose poboljšavanju kvalitete života starijih osoba koje žive u svojim domovima. Povećanje broja pružatelja socijalnih usluga u zajednici za izvaninstitucionalnu skrb na području cijele države te povećanje broja pružatelja socijalnih usluga za institucionalnu skrb u područjima u kojima takvi oblici skrbi nisu dovoljno razvijeni osigurava starijim osobama lakši način dolaženja do usluga koje su im neophodne, a koje im ne mogu osigurati članovi njihovih obitelji.

STARIE OSOBE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi starije osobe su najčešće korisnici sljedećih prava u sustavu socijalne skrbi; zajamčene minimalne naknade, doplatka za pomoć i njegu, osobne invalidnine, pomoći u kući i smještaja.

U Tablici 1. prikazani su podaci o broju osoba odnosno udjelu starijih osoba po dobnim skupinama u populaciji starijih osoba (popis stanovništva 2011. godine, Državni zavod za statistiku) i broju osoba odnosno udjelu pojedine dobne skupine u odabranim pravima iz sustava socijalne skrbi za starije osobe prikupljenih od centara za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu CZSS) putem aplikacije SocSkrb.

Tablica 1.

Dobne skupine	Starije osobe prema dobnim skupinama	prava u sustavu socijalne skrbi koja najčešće ostvaruju starije osobe				
		ZMN	Doplatak za pomoć i njegu	Osobna invalidnina	Pomoć u kući	Smještaj (temeljem rješenja CZSS)
Ukupno	758.633 (100%)	7.392 (0,97%)	45.949 (6,06%)	4.396 (0,58%)	4.213 (0,56%)	4.868 (0,64%)
65-74 god. (mlađa)	414.403 (54,62%)	3.549 (0,86%)	14.059 (3,39%)	1.707 (0,41%)	1.167 (0,28%)	1.627 (0,39%)
75-84 god. (srednja)	283.630 (37,39%)	2.674 (0,94%)	21.194 (7,47%)	1.723 (0,61%)	2.389 (0,84%)	2.097 (0,74%)
85 i više god. (stara)	60.600 (7,99%)	1.169 (1,93%)	10.696 (17,65%)	966 (1,59%)	657 (1,8%)	1.144 (1,89%)

Iz podataka prikazanih u Tablici 1. je vidljivo da su pripadnici stare dobne skupine starijih osoba češće korisnici prava iz sustava socijalne skrbi za starije osobe od pripadnika preostale dvije dobne skupine starijih osoba, dok su pripadnici mlađe dobne skupine starijih osoba najrjeđe korisnici navedenih prava.

Korisnici prava u sustavu socijalne skrbi su osobe koje nemaju dostatna sredstva za život ili im je potrebna tuđa pomoć, a ponekad i jedno i drugo. U nastavku dajemo pobliže informaciju tko može ostvariti pojedino pravo navedeno u Tablici 1.

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu ostvaruju osobe koje nemaju vlastitih sredstava za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.

Pravo na doplatk za pomoć i njegu ostvaruju osobe koje ne mogu same udovoljiti osnovnim životnim potrebama bez pomoći druge osobe, a pored ostalih uvjeta za ostvarivanje ovog prava nemaju ni dostatna sredstva kojima bi priskrbili potrebnu pomoć.

Pravo na pomoć u kući priznaje se starijoj osobi kojoj je prema procjeni CZSS potrebna pomoć druge osobe za organiziranje prehrane, obavljanje kućanskih poslova, održavanje osobne higijene i zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba. Priznavanje ovog prava povezano je s prihodom starije osobe.

Pravo na osobnu invalidninu priznaje se osobi kod koje su, pored ostalih uvjeta za ostvarivanje, nastupile trajne promjene u zdravstvenom stanju, a koja udovoljava uvjetima iz Zakona o socijalnoj skrbi koji se odnose na materijalne uvjete života.

Pravo na smještaj se priznaje funkcionalno ovisnoj starijoj osobi kojoj je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe. Za najveći dio starijih osoba smještenih temeljem rješenja CZSS država djelomično ili u potpunosti snosi troškove smještaja jer ih starije osobe same kao ni obveznici uzdržavanja nisu u mogućnosti podmirivati.

Sukladno podacima iz Tablice 1. i pojašnjenja tko ostvaruje prava iz sustava socijalne skrbi koja najčešće koriste starije osobe, a koja su uvijek povezana s materijalnim uvjetima života, proizlazi da je stara dobna skupina starijih osoba u lošijem materijalnom položaju od srednje i mlađe dobne skupine starijih osoba.

U Tablici 2. prikazani su podaci o broju/udjelu starijih osoba po županijama kao i broju /udjelu starijih osoba u odabranim pravima iz sustava socijalne skrbi koje najčešće ostvaruju starije osobe također po županijama. Iskazani podaci su prikupljeni od CZSS putem aplikacije SocSkrb.

Tablica 2.

županija	Starije osobe po županijama	prava u sustavu socijalne skrbi koja najčešće ostvaruju starije osobe				
		ZMN	Doplatak za pomoć i njegu	Osobna invalidnina	Pomoć u kući	Smještaj temeljem rješenja CZSS
RH	758.633 (100%)	7.392 100%	45.949 100%	4.396 100%	4.213 100%	4.868 100%
Zagrebačka	50.341 (6,64%)	281 (3,8%)	1875 (4,08)	323 (7,34%)	84 (1,99%)	301 (6,18%)
Krapinsko-zagorska	23.405 (3,09%)	218 (2,95%)	1832 (3,99%)	133 (3,02%)	176 (4,18%)	361 (7,41%)
Sisačko-moslavačka	33.676 (4,44%)	719 (9,72%)	2055 (4,47%)	202 (4,59%)	479 (11,37%)	382 (7,84%)
Karlovačka	27.210 (3,59%)	502 (6,79%)	2459 (5,35%)	426 (9,69%)	301 (7,14%)	280 (5,75%)
Varaždinska	29.622 (3,90%)	192 (2,6%)	2538 (5,52%)	238 (5,41%)	28 (0,66%)	189 (3,88%)
Koprivničko-križevačka	20.496 (2,70%)	173 (2,34%)	1428 (3,11%)	131 (2,98%)	82 (1,95%)	128 (2,62%)

Bjelovarsko-bilogorska	22.013 (2,90%)	362 (4,89%)	2560 (5,57%)	143 (3,25%)	224 (5,32%)	175 (3,59%)
Primorsko-goranska	56.004 (7,38%)	134 (1,81%)	3554 (7,73%)	215 (4,89%)	252 (5,98%)	175 (3,59%)
Ličko-senjska	12.574 (1,66%)	143 (1,93%)	747 (1,63%)	63 (1,43%)	494 (11,73%)	85 (1,74%)
Virovitičko-podravaska	14.547 (1,92%)	383 (5,18%)	1670 (3,63%)	92 (2,09%)	167 (3,96%)	170 (3,49%)
Požeško-slavonska	14.000 (1,85%)	297 (4,01%)	775 (1,69%)	187 (4,25%)	222 (5,27%)	138 (2,83%)
Brodsko-posavska	27.844 (3,67%)	564 (7,62%)	2171 (4,72%)	275 (6,25%)	209 (4,96%)	349 (7,16%)
Zadarska	31.528 (4,16%)	222 (3%)	1614 (3,51%)	79 (1,8%)	203 (4,82%)	103 (2,11%)
Osječko-baranjska	51.534 (6,79%)	834 (11,28%)	3332 (7,25%)	111 (2,52%)	314 (7,45%)	417 (8,56%)
Šibensko-kninska	23.877 (3,15%)	614 (8,30%)	2810 (6,12%)	41 (0,93%)	241 (5,72%)	173 (3,55%)
Vukovarsko-srijemska	30.688 (4,05%)	379 (5,12%)	1583 (3,45%)	124 (2,82%)	266 (6,31%)	334 (6,86%)
Splitsko-dalmatinska	75.451 (9,95%)	354 (4,79%)	6060 (13,19%)	473 (10,75%)	144 (3,42%)	227 (4,66%)
Istarska	37.459 (4,94%)	122 (1,65%)	1330 (2,89%)	107 (2,43%)	110 (2,61%)	182 (3,73%)
Dubrovačko-neretvanska	21.845 (2,88%)	109 (1,47%)	1208 (2,63%)	95 (2,16%)	126 (2,99%)	86 (1,76%)
Međimurska	17.749 (2,34%)	102 (1,38%)	1361 (2,96%)	103 (2,34%)	10 (0,24%)	121 (2,48%)
Grad Zagreb	136.770 (18,03%)	665 (8,99%)	2987 (6,5%)	840 (19,10%)	81 (1,92%)	497 (10,2%)

Iz podataka sadržanih u Tablici 2. vidljivo je da je udjel starijih osoba po pojedinoj županiji različit od udjela starijih osoba primatelja ZMN kao osnovne socijalne pomoći za suzbijanje siromaštva.

Deset je županija u kojima je udio starijih osoba primatelja ZMN veći od udjela starijih osoba za te županije u ukupnoj populaciji starijih osoba. Među županijama koje imaju veći udjel starijih osoba primatelja ZMN od njihovog udjela u ukupnoj populaciji starijih osoba predvodi Osječko-baranjska županija (11,28%), a slijede je redom: Sisačko-moslavačka (9,72%), Šibensko-kninska (8,30%), Brodsko-posavska (7,62%), Karlovačka (6,79%), Virovitičko-podravaska (5,18%), Vukovarsko-srijemska (5,12%), Bjelovarsko-bilogorska

(4,89%), Požeško-slavonska (4,01%) i Ličko-senjska (1,93%). Za ove županije je moguće reći da je na njihovom području izraženije siromaštvo starijih osoba.

Grad Zagreb s udjelom u ukupnoj populaciji starih osoba od 18,03% i s udjelom u populaciji starih osoba primatelja ZMN od 8,99% je županija koja proporcionalno ima najmanje siromašnih starijih osoba mjereno preko ZMN kao najindikativnije socijalne naknade za siromaštvo. Slijede ga redom županije: Splitsko-dalmatinska (4,79%), Zagrebačka (3,8%), Zadarska (3%), Krapinsko-zagorska (2,95%), Varaždinska (2,6%), Koprivničko-križevačka (2,34%), Primorsko-goranska (1,81%), Dubrovačko-neretvanska (1,47%), Istarska (1,65%) i Međimurska (1,38%).

Preostale socijalne naknade navedene u Tablici 2.: doplatka za pomoć i njegu, pomoć u kući, osobna invalidnina i smještaj više su povezane s pripadnosti određenoj dobnoj skupini starijih osoba, pa je participacija pojedine županije u populaciji starijih osoba u ovim naknadama određena udjelom pojedine dobne skupine unutar starije populacije na njenom području.

PROVEDBA MJERA

Tijekom 2015. godine provedene su mjere i aktivnosti iz Strategije kako je planirano. U nastavku dajemo pregled provedbe mjera po područjima djelovanja.

1. ZAKONODAVNI OKVIR

Mjere obuhvaćene ovim područjem provedbe provedene su tijekom 2014. godine sukladno planiranim rokovima za provedbu.

2. INFORMIRANJE, KOMUNIKACIJA I PODIZANJE RAZINE SVIJESTI

U područja informiranja, komunikacije i podizanja razine svijesti postavljen je cilj 2 - osiguravanje pravodobne i relevantne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi. Za postizanje ovog cilja planirane su dvije mjere.

Mjera 2.1. Informiranje javnosti o pravima starijih osoba u sustavu socijalne skrbi

Unutar mjere 2.1. provedene su aktivnosti:

1. Sudjelovanje stručnih radnika koji skrbe o starijim osobama na svim razinama sustava socijalne skrbi u medijima radi informiranja o pravima i uslugama za starije osobe

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Ustanove socijalne skrbi i ostali pružatelji usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine predstavnici Ministarstva u više su navrata na nacionalnoj razini sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama namijenjenim informiranju starijih osoba i šire društvene zajednice o pravima osoba starije životne dobi u sustavu socijalne skrbi. Pomoćnica ministrice iz Uprave za provedbu socijalne politike, organizaciju i nadzor ustanova je tijekom 2015. godine sudjelovala više puta u televizijskim emisijama u kojima je bila riječ o socijalnoj skrbi za starije osobe, u emisiji Treća dob i u emisiji Hrvatska uživo. U nekoliko radijskih i televizijskih emisija na nacionalnoj razini sudjelovali su službenici Ministarstva koji su zaduženi za skrb o starijim osobama, na prvom programu Hrvatskog radija i prvom programu Hrvatske televizije u emisiji Treća dob.

Stručni radnici centara za socijalnu skrb sudjelovali su ukupno 110 puta u radijskim i televizijskim programima te u davanju intervjua na nacionalnoj i lokalnoj razini s ciljem informiranja o pravima u sustavu socijalne skrbi i načinima ostvarivanja istih za starije osobe. Uključenost stručnih radnika centara za socijalnu skrb u proces informiranja starijih osoba o njihovim pravima višestruko je korisna. Prvenstveno zato što starija osoba dobiva informaciju o vrstama pomoći koje može očekivati od društva i o načinima ostvarivanja prava na pojedinu vrstu pomoći, te također starija osoba na ovaj način dobiva informaciju da centri za socijalnu skrb nisu ustanove koje pomažu samo ljudima koji su ekonomski ugroženi već da su to ustanove koje brinu o svim osobama koje se iz bilo kojeg razloga nalaze u problemu, u ovom slučaju problemu koji proizlazi iz činjenice da u procesu starenja trajno gubimo sposobnosti koje su važne za nastavak života i koje nam trebaju nadomjestiti članovi obitelji ili društvo.

Stručni radnici zaposleni kod pružatelja usluga za starije i nemoćne osobe su također bili pozvani da preko medija u svojim sredinama starijim sugrađanima daju informaciju o mogućnostima starijih osoba da u svojoj sredini dobiju potrebnu im pomoć kao i informaciju o načinima dolaska do potrebne pomoći. Stručni radnici zaposleni kod pružatelja usluga za starije osobe (domovi, centri za pomoć u kući, obiteljski domovi, pružatelji usluga iz članka 169. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13,152/14 i 99/15) su tijekom 2015. godine 1.537 puta sudjelovali u različitim televizijskim i radijskim emisijama te davanju intervjua za novine.

2. Izrađen i tiskan Katalog prava i usluga u sustavu socijalne skrbi za starije osobe

Sukladno zadanim rokovima u Strategiji Katalog prava i usluga u sustavu socijalne skrbi za starije osobe izrađen je 2014. godine i dostupan je na web stranici Ministarstva.

3. Informiranje pružatelja usluga za starije osobe putem mrežne stranice Ministarstva o promjenama u sustavu socijalne skrbi vezano za starije osobe

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine putem mrežne stranice Ministarstva pružatelji usluga za starije osobe su bili obavještavani o promjenama koje su se događale u području skrbi za starije osobe. Tako su obaviješteni o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi i njihovim utjecajima na starije osobe. Tijekom 2015. godine izrađivani su provedbeni propisi koji su u fazi izrade bili objavljeni na mrežnim stranicama Ministarstva s ciljem pozivanja pružatelja usluga za starije osobe da se aktivno uključe u njihovu izradu odnosno u određivanje pravila po kojima će se određene usluge pružati. Pružatelji usluga za starije osobe su tijekom 2015. godine u dva navrata putem mrežne stranice Ministarstva pozivani da prijave svoje projekte na natječaje koje je raspisivalo Ministarstvo za pružanje izvaninstitucijskih usluga namijenjenih starijim osobama.

Mjera 2.2. Informiranje starijih osoba o njihovim pravima i odgovornostima kao i odgovornostima javnih službi u zaštiti prava starijih osoba

Unutar mjere 2.2. provedene su aktivnosti:

1. Održavanje sastanaka, okruglih stolova i radionica, sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima, na nivou mikro regija (mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti) na temu prava i usluga iz sustava socijalne skrbi

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva, ustanove socijalne skrbi i ostali pružatelji usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine centri za socijalnu skrb održali su 32 sastanka/okrugla stola/radionice sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu prava i usluga iz sustava socijalne skrbi na kojima su sudjelovale 553 osobe. Organizaciju sastanaka/okruglih stolova/radionica provelo je 30 centara za socijalnu skrb. Pružatelji usluga za starije osobe su tijekom 2015. godine održali 505 sastanaka/okruglih stolova/radionica sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu prava i usluga iz sustava socijalne skrbi na kojima su sudjelovale 3.083 osobe.

2. Održavanje sastanaka, okruglih stolova i radionica, sa starijim osobama i osobama koje skrbe o njima, na nivou mikro regija (mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti) na temu odgovornosti javnih službi u zaštiti prava iz socijalne skrbi

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva, ustanove socijalne skrbi i ostali pružatelji usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine centri za socijalnu skrb održali su 39 sastanaka/okruglih stolova/radionica sa starijim osobama i osobama koje skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu odgovornosti javnih službi u zaštiti prava iz socijalne skrbi na kojima je sudjelovalo 647 osoba. Organizaciju sastanaka/okruglih stolova/radionica provela su 33 centra za socijalnu skrb.

Pružatelji usluga za starije osobe, njihovi stručni radnici, na području cijele države tijekom 2015. godine održali su 162 sastanaka, okruglih stolova i radionica sa starijim osobama i osobama koje skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu odgovornosti javnih službi u zaštiti prava iz socijalne skrbi na kojima je sudjelovalo 1646 osoba.

3. ŠIRENJE MREŽE SOCIJALNIH USLUGA

U području širenja mreže socijalnih usluga postavljen je cilj 3- **razvijanje socijalnih usluga koje pridonose poboljšavanju kvalitete života starijih osoba**. Za postizanje ovog cilja planirane su tri mjere.

Mjera 3.1. Unapređivanje pružanja izvaninstitucionalnih usluga za starije

Unutar mjere 3.1. provodile su se aktivnosti:

1. Organiziranje dnevnih aktivnosti za starije osobe na razinama mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva i pružatelji usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih te dio prihoda od igara na sreću raspoređenih za ovu namjenu u iznosu od 3.195.000,00 kn

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Ministarstvo je tijekom 2015. godine financiralo projekte udruga i pružatelja usluga za starije osobe koji su provodili uslugu dnevnih aktivnosti za starije osobe usmjerenu podizanju kvalitete života. Iz raspoloživih sredstava državnog proračuna planiranih za financiranje projekata usmjerenih podizanju kvalitete života financijski je podržan 51 projekt različitih provoditelja. Uslugom dnevnih aktivnosti obuhvaćeno je 8.297 starijih osoba. Organizirane

dnevne aktivnosti za starije osobe prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave, za potrebe izrade ovog Izvješća, provodile su se u 432 mjesna odbora odnosno gradske četvrti.

2. Poticanje volontiranja starijih osoba u lokalnoj zajednici

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine, prema podacima koje prikuplja Ministarstvo u Republici Hrvatskoj je evidentirano ukupno 49.785 volontera. Starije osobe su uključene u volontiranje u svojoj zajednici. U 2015. godini ukupno je 2.077 starijih osoba volontiralo i na taj način bilo od iznimne koristi u svojoj zajednici. Važno je napomenuti da se u svim pozivima za prijavu na natječaje za financiranje projekata udruga i pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi koje raspisuje Ministarstvo uključivanje volontera u provedbu projekata uvijek zadaje kao obaveza i da je broj uključenih volontera u provedbu projekata vrlo važan u procesu prihvaćanja prijavljenih projekata.

3. Poticanje postojećih i novih pružatelja usluga za pružanje izvaninstitucionalne skrbi za starije

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva i pružatelji usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih te dio prihoda od igara na sreću raspoređenih za ovu namjenu u ukupnom iznosu od 7.512.000,00 kn od čega 3.195.000,00 kn za organiziranje dnevnih aktivnosti (iskazano u mjeri 3.1), 1.379.000,00 kn (za trogodišnje programe- halo pomoć) te 2.938.000,00 kn (informiranju starijih osoba o ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju i pružanju usluga koje nisu obuhvaćene uslugom pomoć u kući kao što je npr. prijevoz)

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Ministarstvo je tijekom 2015. godine provelo dva natječaja za prijavu projekta namijenjenih starijim osobama koji su financirani iz raspoloživih sredstava državnog proračuna i raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2015. godinu. Natječaji su bili usmjereni u više pravaca kako bi se zahvatio širi raspon potreba starijih osoba na području cijele države.

Jedan natječaj se odnosio na projekte iz područja socijalne skrbi usmjerene unapređenju kvalitete života starijih osoba putem organiziranih dnevnih aktivnosti u lokalnoj zajednici. Na ovom natječaju odabran je i financiran 51 projekt. Projektima je obuhvaćeno 8.297 osoba starije životne dobi. Financijska sredstva za provedbu ovog natječaja iskazana su unutar mjere 3.1, aktivnost 1 Organiziranje dnevnih aktivnosti za starije osobe na razinama mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti.

Drugi natječaj odnosio se na projekte usmjerene smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti socijalno osjetljivih skupina unutar kojega su i projekti koji se odnose na starije osobe. Naglasak natječaja u dijelu koji se odnosio na starije osobe je bio na informiranju starijih osoba o mogućoj štetnosti sklapanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju i pružanju onih usluga koje nisu obuhvaćene uslugom pomoć u kući kao što je npr. prijevoz starije osobe do zdravstvene ili neke druge njoj važne ustanove. Na ovom natječaju odabran je i financiran 21 projekt za starije osobe. Ovim projektima je obuhvaćeno 18.185 starijih osoba. Tijekom 2015. godine provodio se i trogodišnji program „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva“ za razdoblje 2014-2017. Po ovom natječaju financirano je šest programa usluge halo pomoći i jedan program podrške socijalno ugroženim starijim osobama. Ovim programima bilo je obuhvaćeno je ukupno 1.507 starijih osoba.

Mjera 3.2. Unapređivanje i razvoj institucionalnih oblika skrbi za starije

Unutar mjere 3.2. provodile su se aktivnosti:

1. Poticanje na razvijanje institucijskih oblika skrbi za starije u područjima u kojima takvi oblici skrbi nisu razvijeni

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije i pružatelji institucionalnih usluga za starije osobe

Financiranje: Sredstva osiguravaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i privatni investitori

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Iz upisnika ustanova socijalne skrbi koje vodi Ministarstvo vidljivo je da se u 2015. godini otvorilo devet domova za starije i nemoćne osobe od toga 6 domova s ukupnim kapacitetom za 343 osobe u županijama u kojima je sukladno Strategiji navedeno da će se podržavati razvijanje institucionalnih oblika skrbi. Navedeni domovi nalaze se u Vukovarsko-srijemskoj (kapacitet 30), Splitsko-dalmatinskoj (kapacitet 16), Primorsko-goranskoj (kapacitet 140), Šibensko-kninskoj (kapacitet 16) i Koprivničko-križevačkoj županiji (kapacitet 141). U Zagrebačkoj županiji, u kojoj su smještajni kapaciteti u institucionalnoj skrbi za starije osobe iznad prosjeka Hrvatske, otvorena su 2 doma s kapacitetom za 87 osoba u Dugom Selu (kapacitet 31) i Pribiću (kapacitet 56). Osim toga, u Gradu Zagrebu koji također ima

smještajne kapacitete u institucionalnoj skrbi iznad prosjeka Hrvatske otvoren je jedan dom u Sesvetama s kapacitetom od 132 osobe. Institucionalnu skrb prema Zakonu o socijalnoj skrbi osim domova pružaju i udruge, vjerske zajednice, druge pravne osobe te obrtnici. Prema upisniku drugih pravnih osoba i obrtnika koji pružaju uslugu smještaja starijim osobama, u 2015. godini povećao se kapacitet za ukupno 233 mjesta i to u Vukovarsko-srijemskoj za 85, Splitsko-dalmatinskoj za 20, Osječko-baranjskoj za 7, Krapinsko-zagorskoj za 9, Koprivničko-križevačkoj za 19 i Istarskoj županiji za 28 mjesta. Županije u kojima je došlo do povećanja broja pružatelja usluga za starije osobe, a koje nisu predviđene Strategijom za podržavanje razvoja institucionalne skrbi jer imaju kapacitet iznad prosjeka u državi su Požeško-slavonska za 27, Varaždinska za 20 i Zagrebačka županija za 18 mjesta. U 2015. godini kapacitet za institucionalni smještaj starijih osoba, u županijama za koje je u Strategiji navedeno da treba podržavati razvoj takvih usluga, povećao se za 511 mjesta.

2. Brža realizacija usluge smještaja za korisnike koji se smještavaju temeljem rješenja centra za socijalnu skrb

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Pružatelji institucionalnih usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Osobe koje su na smještaj upućene temeljem rješenja centra za socijalnu skrb imaju prednost pred osobama koje se smještavaju temeljem ugovora koji izravno sklapa pružatelj usluge s korisnikom. Prema podacima prikupljenim za potrebe izrade ovog Izvješća, od pružatelja usluga za starije osobe na dan 31. prosinca 2015. godine na smještaj su čekale 1.052 osobe koje imaju rješenje centra za socijalnu skrb. Od navedenog broja 614 osoba čeka duže od jedne godine, međutim od svih starijih osoba koje imaju rješenje centra za smještaj, dakle od njih 1.052, za trenutni smještaj bez odgode zainteresirano je tek 275 starijih osoba, od kojih 221 osoba čeka na smještaj u decentraliziranim domovima, a 54 osobe kod svih drugih pružatelja usluge smještaja za starije osobe.

3. Razraditi kriterije za prijem korisnika na smještaj u dom

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost nije provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine nisu razrađeni kriteriji za prijem korisnika na smještaj u dom iz istih razloga navedenih u Izvješću za 2014. godinu. U trenutku kad se planirala ova aktivnost u najavi je bila promjena načina financiranja državnih i decentraliziranih domova. Naime,

državni domovi se u potpunosti financiraju sredstvima državnog proračuna, a decentralizirani domovi se najvećim dijelom financiraju iz poreza na dohodak. Promjena načina financiranja decentraliziranih domova zahtjeva i promjene u poreznom sustavu, a tim promjenama se nije pristupilo. Svi drugi pružatelji usluge smještaja za starije osobe se samofinanciraju. Kako svi pružatelji usluge smještaja za starije osobe nemaju jednake uvjete na tržištu tako se činilo neprihvatljivim propisivati kriterije koji bi bili obavezujući za sve na isti način u situaciji kad su im uvjeti poslovanja različiti. Do daljnjega ostaju na snazi kriteriji koje su propisali pružatelji usluge smještaja za starije osobe svojim internim aktima. Kad se ujednače uvjeti poslovanja za sve pružatelje usluge smještaja za starije osobe razradit će se kriteriji za prijem korisnika na smještaj koji će biti isti za sve.

Mjera 3.3. Uvođenje minimalnih standarda kvalitete pružatelja usluga

Unutar mjere 3.3. provodile su se aktivnosti:

1. Provođenje obuke tima za kvalitetu pružatelja usluga u mreži

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2015. godine u dva je ciklusa od ukupno 15 edukacija provedena obuka timova za kvalitetu pružatelja socijalnih usluga (drugih osnivača) u mreži. Edukacijama je pored ostalih obuhvaćeno oko 115 pružatelja socijalnih usluga za starije i nemoćne osobe.

2. Podrška u procesu uvođenja minimalnih standarda kvalitete

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Podrška u procesu uvođenja minimalnih standarda kvalitete provodi se kontinuirano i to putem e-mail-a standardikvalitete@mspm.hr koji je otvoren za tu namjenu, kao i e-mail-ova savjetnika iz Službe za upravljanje kvalitetom i stručno usavršavanje Ministarstva putem službenih telefona i u izravnoj komunikaciji. Navedenim načinima komunikacije zaprimljeno je i odgovoreno na više od 500 upita članova timova za kvalitetu kod pružatelja usluga.

3. Praćenje provedbe minimalnih standarda kvalitete (provjera i procjena objektivnosti izvješća o usklađenosti sa standardima kvalitete)

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva socijalne politike i mladih

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

U svrhu praćenja procesa uvođenja standarda kvalitete socijalnih usluga pružatelji socijalnih usluga, koji su prošli edukaciju o standardima, u obvezi su tijekom dvogodišnjeg razdoblja izraditi 3 izvješća o usklađenosti sa standardima kvalitete.

Izvješća o prvoj samoprocjeni izrađena su i dostavljena u roku tri mjeseca od datuma održavanja edukacije. Nakon pojedinačne analize dostavljenih izvješća u 2015. godini izrađeno je skupno izvješće, koje je u svrhu davanja povratnih informacija prezentirano na 5 sastanaka s pružateljima usluga.

Ostala dva izvješća (Izvješće o napretku te završno izvješće o usklađenosti sa standardima kvalitete) pružatelji usluga izrađuju u roku od 12 odnosno 24 mjeseca od datuma održavanja edukacije.

ZAKLJUČAK

Strategija socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine je prvi strateški dokument u Republici Hrvatskoj koji se odnosi na socijalnu skrb o starijim osobama.

U odnosu na početne vrijednosti i vrijednosti iz prošlogodišnjeg izvještajnog razdoblja za aktivnosti čiji se napredak prati preko brojčanih pokazatelja došlo je do kontinuiranih pozitivnih pomaka, kao što je povećanje kapaciteta za smještaj starijih osoba i smanjenje broja osoba koje čekaju na smještaj temeljem rješenja centra za socijalnu skrb.

Prema podacima iz Izvješća vidljivo je da su provedene sve mjere i aktivnosti za koje je rok provedbe bila 2015. godina.

Provedba aktivnosti navedenih u Strategiji financirala se iz sredstava redovne djelatnosti Ministarstva socijalne politike i mladih i dijela prihoda od igara na sreću u iznosu od 7.512.000,00 kn.

U narednom razdoblju je potrebno pojačati uključenost centara za socijalnu skrb i ostalih pružatelja usluga za starije osobe u provedbi mjera koje se odnose na informiranje starijih osoba o njihovim pravima u sustavu socijalne skrbi kao i odgovornosti javnih službi u zaštiti prava starijih osoba u sustavu socijalne skrbi.